

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sekretarz Stanu
Ryszard Bartosik

Warszawa, 30 grudnia 2022 r.
Znak sprawy: DBD.dyr.071.60.2022

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych

Dotyczy: pisma znak KRIR/KK/1138/22 w sprawie wniosków Zarządu Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej

Szanowny Panie Prezesie,

podstawą działania aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” są przepisy § 13x rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.). Zgodnie z tymi przepisami Agencja udziela dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji producentowi rolnemu w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły te szkody. Warunkiem udzielenia pomocy, jest dołączenie przez producenta rolnego do wniosku o udzielenie kredytu bankowego, protokołu oszacowania szkód, który jest generowany automatycznie za pomocą publicznej aplikacji, jeżeli szkody spowodowane wystąpieniem suszy wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej.

Suszę stosownie do przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie

od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb.

System informatyczny monitoringu suszy zawiera bazy danych i aplikacje komputerowe, integrujące dane meteorologiczne, potrzebne do obliczenia klimatycznego bilansu wodnego oraz dane z cyfrowej mapy glebowo-rolniczej, obrazującej przestrzenne zróżnicowanie retencji wodnej różnych kategorii agronomicznych gleb.

Dla wyznaczenia suszy rolniczej wybrano okres sześciu dekad od dnia 21 marca do dnia 30 września, gdyż okres ten najlepiej ocenia deficyt wody w plonowaniu roślin uprawnych. Agregacja okresu do sześciu dekad pozwala na lepsze określenie obniżenia plonu końcowego roślin z powodu wystąpienia deficytu wody.

Dla 16 upraw dla 4 kategorii glebowych oraz dla 14 okresów sześciodekadowych Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach opracowuje straty spowodowane deficytem wody wyznaczając wartości krytyczne KBW. System Monitoringu Suszy Rolniczej podlega ciągłej rozbudowie i doskonaleniu. W latach poprzednich IUNG-PIB rozwinął sieć własnych stacji meteorologicznych i pomiarów wilgotności gleby oraz włączył w tę sieć regionalne stacje meteorologiczne. W roku 2020 r. wdrożono do systemu teledetekcję radarową sieci POLRAD (naziemne urządzenia teledetekcyjne), z której dane wykorzystywane są w konstrukcji map klimatycznego bilansu wodnego. Jest to bardzo ważne z uwagi na istotny element, jaki stanowi opad atmosferyczny w klimatycznym bilansie wodnym, który w bardzo dużym stopniu decyduje o wielkości suszy rolniczej. Produkt tego systemu obejmuje również weryfikację i uzupełnienia danych na podstawie informacji dostarczanych przez satelity oraz naziemne stacje meteorologiczne. Uzyskanie takich informacji generowanych przez meteorologiczne radary naziemne pozwala na znaczne uszczegółowienie pola opadów dla całego kraju, albowiem są one dostępne w rozdzielczości 1 km x 1 km.

Ponadto do systemu włączone zostały dane z teledetekcji satelitarnej w celu weryfikacji występowania suszy w regionach, w których raporty rolników wykazują rozbieżność z prowadzonym monitoringiem. Ciągła rozbudowa i udoskonalanie systemu ma na celu jak najlepsze odzwierciedlenie stanu faktycznego występowania suszy na polach.

Jednocześnie należy zauważyć, że wystąpienie suszy w danej uprawie jest uwzględniane jeżeli susza wystąpiła w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września.

Przedstawiając powyższe pragnę zauważyć, że prawidłowość szacowania szkód powstałych w wyniku suszy w uprawach przez IUNG-PIB potwierdza wynikowy szacunek

głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2022 roku sporządzony przez Główny Urząd Statystyczny, który jest dostępny pod adresem:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/uprawy-rolne-i-ogrodnicze/wynikowy-szacunek-glownych-ziemioplodow-rolnych-i-ogrodniczych-w-2022-roku,5,21.html>

Jednocześnie należy podkreślić, że określenie rzeczywistych strat w poszczególnych gospodarstwach rolnych spowodowanych np. wystąpieniem suszy byłoby możliwe wyłącznie po wprowadzeniu obowiązku prowadzenia rachunkowości rolnej i przedstawieniu przez producentów rolnych rocznych sprawozdań finansowych z gospodarstwa rolnego. Do tego czasu pozostaje ustalanie strat w gospodarstwach rolnych na podstawie szacunków.

Odnośnie przedstawionych postulatów uprzejmie informuję, że zgodnie z obowiązującymi przepisami po opatrzeniu podpisem zaufanym przez producenta rolne wniosku o oszacowanie szkód powstałych w wyniku suszy aplikacja „Zgłoś szkodę rolniczą” automatycznie generuje:

- **kalkulację** z oszacowania szkód w przypadku gdy szkody wynoszą nie więcej niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym

albo

- **protokół** oszacowania szkód w przypadku gdy szkody wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym.

Zatem, w świetle obowiązujących przepisów brak jest podstaw prawnych do działania w trybie kpa w powyższym zakresie. Ponadto wnioski o oszacowanie szkód spowodowanych suszą mogą być zgodnie z obowiązującymi przepisami składane do 15 października tj. po zakończeniu zbioru większości plonów. Oszacowanie szkód po tym terminie przez komisje powołane przez wojewodów tj. po wykonaniu kolejnych zabiegów agrotechnicznych jest utrudnione, a po zbiorze płodów niemożliwie. Producenci rolni nie mają również obowiązku prowadzenia rachunkowości czy też ewidencji przychodów i rozchodów, a zatem nie ma możliwości oszacowania szkód na podstawie posiadanych przez rolników dokumentów finansowo-księgowych. Także zdjęcia geotagowe nie mogą być podstawą do potwierdzenia wystąpienia i skali suszy, gdyż zdjęcia takie potwierdzają wyłącznie stan uprawy, natomiast nie dają możliwości określenia czym stan danej uprawy

jest spowodowany, czy suszą, czy nieprawidłową agrotechniką, czy wystąpieniem szkodników, czy też innych niekorzystnych zjawisk atmosferycznych.

Jednocześnie pragnę zauważyć, że na wniosek organizacji rolniczych w 2021 r. wprowadzono przepisy zgodnie z którymi w celu potwierdzenia wystąpienia u producentów rolnych szkód powstałych w wyniku suszy Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy przekazuje, na wniosek wojewody, dodatkowe informacje potwierdzające wystąpienie zagrożenia suszą **na obszarze wskazanym przez izby rolnicze**. A zatem w przypadku wątpliwości izby rolnicze mogą zwrócić się do właściwego wojewody o podjęcie działań w tym zakresie.

Jak wskazano powyżej wniosek o oszacowanie szkód można złożyć do 15 października roku wystąpienia klęski, tj. po zakończeniu monitorowania suszy. Producent rolny ma prawo do wielokrotnego uzupełniania strat w poszczególnych uprawach w miarę ich obejmowania suszą wskazywaną przez System Monitoringu Suszy Rolniczej kolejnych upraw rolnych i wprowadzania innych zmian we wniosku - do czasu potwierdzenia ostatniego zgłoszenia poprzez podpisanie wniosku o oszacowanie strat podpisem zaufanym. Podpisanie wniosku uruchamia proces generowania protokołu strat w gospodarstwie rolnym lub kalkulacji i uniemożliwia dokonywanie dalszych zgłoszeń lub dokonywania zmian.

Przepisy § 13x ww. rozporządzenia Rady Ministrów nie przewidują korekty protokołów lub kalkulacji. Przy budowie aplikacji założono, że jeden producent rolny może złożyć tylko jeden wniosek i otrzymać w danym roku tylko jeden protokół lub kalkulację, które stanowią podstawę do ubiegania się o pomoc. Po wygenerowaniu tych dokumentów nie ma bowiem możliwości ich anulowania. Możliwość wielokrotnego składania wniosków lub ich korekty prowadziłyby do tego że producent rolny mógłby posiadać kilka różnych kalkulacji lub protokołów z danego roku i posługiwać się nim dowolnie w zależności od rodzaju pomocy.

Należy również zauważyć, że rolnik wypełniając wniosek o oszacowanie suszy kilkakrotnie otrzymuje informację, że po wysłaniu wniosku nie będzie możliwości wprowadzenia zmian ani dodania kolejnych szkód.

Logując się do aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” producent rolny otrzymuje dostęp do danych z e-Wniosek Plus i oraz Portalu IRZplus a zatem do danych wrażliwych. Uwzględniając powyższe bardzo ważne jest aby dostęp do tych danych miały wyłącznie uprawnione osoby. Ponadto podpisanie wniosku podpisem zaufanym potwierdza autoryzację i wiarygodność producenta rolnego oraz danych złożonych we wniosku.

Przedstawiając powyższe należy zauważyć, że aplikacja suszowa umożliwia założenie profilu zaufanego.

Z wyrazami szacunku

Ryszard Bartosik

/podpisano elektronicznie/